

Sak 14/22 - «Vikingtidsmuseet på Bygdøy» - prosjektrapport LII til KHMs styre 26. august 2022

I perioden fra styremøtet 10. juni 2022 til 15. august 2022 har arbeidet i VTM-prosjektet hatt særlig fokus på følgende saker:

- Byggeprosjekt, Brukerutstyr (BUT) og Safeguarding of objects (SGO)
- Aktiviteter i Utstillingsprosjektets delprosjekter

I. Byggeprosjektet, Brukerutstyr (BUT) og Safeguarding of objects (SGO)

Byggeprosjekt – status, brukerinvolvering og kostnadsutvikling

På bakgrunn av at Statsbygg (SB) tidligere har varslet at foreliggende planer ikke lar seg realisere innenfor vedtatt kostnadsramme, bestilte Kunnskapsdepartementet (KD) 6. mai en rapport som viser hvilke grep som er nødvendige for å gjennomføre prosjektet innenfor kostnadsrammen som Stortinget har sluttet seg til, og at det ev. synliggjøres opsjoner som viser hva mer man kan oppnå ved å øke rammen noe. Statsbygg og UiO har samarbeidet om arbeidet med bestillingen fra KD og leverte en samlet rapport 2. juni 2022. Statsbygg hadde ikke ferdigstilt alle kalkyler i rapporten (usikkerhetsavsetning og tillegg i to av de presenterte alternativene). KD bad om en revidert versjon av rapporten med ferdigstilte kalkyler. Endelig rapport og tilhørende dokumenter ble levert KD 9. juni, med påfølgende offentliggjøring.

Store ressurser fra SBs organisasjon, entreprenør og rådgivere arbeidet fra 6. mai og inn mot sommerferien med rapportering til KD. Pågående midlertidig sikringsarbeid av skip og sleder ble videreført, all annen videreutvikling i byggeprosjektet ble stoppet.

I samband med regjeringens fremleggelse av revidert nasjonalbudsjett 13. juni fremgikk det at regjeringen ikke ønsket forsinkelser i gjennomføring av Vikingtidsmuseet. I revidert nasjonalbudsjett står det: «Partiene viser til at byggingen av Vikingtidsmuseet er avgjørende for å ta vare på noe av vår viktigste kulturarv, vikingskipene. Slik det er i dag brytes skipene ned og treverket sprekker opp. De kan kun sikres i et nytt bygg. Det er behov for at det utarbeides nye kostnads- og styringsrammer, men partiene mener dette må skje uten at det oppstår unødvendige forsinkelser i prosjektet.»

Saken rundt finansiering av byggeprosjektet ble gjennom hele mai og juni fulgt tett av museumsledelsen, UiO-ledelsen og VTMs prosjektledelse hos både KHM og Eiendomsavdelingen. Saken har fått stor oppmerksomhet i media.

Prosjektet mottok 30. juni et foreløpig oppdragsbrev fra KD som gjelder frem til Stortinget har vurdert prosjektet på nytt og eventuelt fastsatt ny kostnadsramme. SB er bedt om å starte grunnarbeidene og å gjennomføre en oppdatert usikkerhetsanalyse av hele prosjektet innen 7. oktober. For videre planlegging av prosjektet skal det tas utgangspunkt i alternativet VTM2 fra rapport levert 9. juni, med et tillegg på 50

mill. kr. KD har tidligere fått innspill fra både UiO og ekstern kvalitetssikrer om å se på styring og organisering av prosjektet. KD vil komme tilbake til hvordan dette følges opp.

Alle prosesser med brukerinvolvering ble satt på vent gjennom våren. Det må nå settes fokus på å få i gang disse prosessene i samband med videre prosjektering og detaljering gjennom høsten.

Brukerutstyrsprosjekt (BUT)

Arbeidet med BUT pågått med redusert omfang gjennom våren i avvente på avklaring på veien videre med byggeprosjektet. Som del av den ekstraordinære rapporteringen på prosjektet til KD 4. februar i år ble det levert et notat med status på BUT. Dette notat viser at BUT-prosjektet har behov for utvidet finansiering på 72,7 mill. kr. for å levere på prosjektets samfunns- og effektmål og de løsningene som er beskrevet i forprosjekt. UiO mottok 30. juni brev fra KD med avklaring på rammen for BUT. KD vurderer at avveininger som ble gjort i forbindelse med KS2 i 2018 fortsatt gjelder, og at rammen for brukerutstyrsprosjektet ikke vil bli endret utover ordinær prisjustering. Bevilgningen utgjør totalt 282 mill. kr. (prisivå 1.7.2022). På bakgrunn av de avklaringer som kom i juni videreføres nå arbeidet i BUT med planlegging av de ulike arbeidspakkene, gjennomgang av budsjetter, og prioritering av utstyr og arbeid iht. byggeprosjektets prioriteringer for å gjennomføre alternativet VTM2.

Safeguarding of objects (SGO)

Prosjektet omfatter relokalisering av de gjenstander som kan flyttes til Økern, sikring av alle gjenstander som blir på VSH under bygging, digital dokumentasjon av gjenstander, flytting av skip, sleder og vogn inn i nytt bygg, samt etablering av nye støttesystemer. Prosjektet er delt i to, men KHM har det overordnede ansvaret for samlingens sikkerhet i begge prosjektdelene. Statsbygg har gjennomføringsansvar for sikring av skip, sleder og vogn (SGO-SB), mens KHM har gjennomføringsansvar for resterende gjenstander på Bygdøy (SGO-KHM).

Melding fra KD relatert til stopp i byggeprosjektet under våren var at pågående midlertidig sikringsarbeid av skip og sleder fortsetter som planlagt.

SGO-SB: Delprosjektet er forsinket. Fremdriftsplan mottatt i slutten på juni viser at flytting av sleder er planlagt i medio oktober og at alle skipene er satt på rigg medio november. Det er uklart hvilke følger dette får for fremdrift i byggeprosjektet. KHM har meldt bekymring til SB om at prosjektstyringen ikke er tilfredsstillende.

SGO-KHM: Delprosjektet relokalisering av fjerdefløy ble avsluttet i vår innenfor tid og kostnad. Arbeidet med å revidere og dokumentere fortsetter i magasin på Økern.

II. Arbeid i Utstillingsprosjektets delprosjekter

Nedenfor følger en kort oppsummering av hovedaktivitetene i Utstillingsprosjektets delprosjekter.

Utstillinger

Dette delprosjekt arbeider med de permanente utstillingene, særutstillinger og et spesielt tilbud for barn og unge – «Den store vikingreisen». Arbeidet er høsten 2022 organisert i 9 arbeidsgrupper.

1. Faginnhold / publikasjoner: Arbeider med videreutvikling av synopsis, utvikling av forskningsoversikter og utarbeidelse for plan for utgivelse av faglige publikasjoner. Arbeidet med ferdigstilling av totalt ca. 60 forskningsoversikter har kommet ca. halvveis. Arbeidet skjer i tett samarbeid mellom prosjektet og andre fagressurser hos KHM og UiO i øvrig, samt i tett samarbeid med prosjektets internasjonale referansegruppe på faglig innhold. Det arbeides med prosjektplan for publikasjoner.
2. Gjenstandsutvalg: Utarbeider gjenstandslistene og har startet opp prosess med klargjøring av gjenstander. Prosess med digital dokumentasjon (foto og 3D-skanning) og konserveringsklargjøring vil pågå gjennom hele gjennomføringsfasen. Stilling for 3D-dokumentasjon er utlyst.
3. Den store vikingreisen: Anskaffelse av leverandør for detaljering, produksjon har vært gjennom prekvalifiseringsfasen og utvalgte leverandører er invitert til å gi tilbud (frist 12. aug). Inngåelse av kontrakt er planlagt til oktober 2022 (kontraktsverdi ca. 18,4 mill. kr.). Prosjektkoordinator for Den store vikingreisen har sagt opp sin stilling og avslutter 31.10.2022. Det arbeides med ny organisering for styring av de neste fasene (detaljering, produksjon og installasjon).
4. Anskaffelser permanente utstillinger: Det ble 1. juli inngått en «Master service agreement» med Ralph Appelbaum Associates som, sammen med Tamschick Media+Space, vil være hovedleverandør til permanente utstillinger for leveranse av «basic delivery» - basistjenester i design og styring av produksjoner for hele kontraktsperioden. Hovedleverandøren har også mulighet for gjennomføring av tilleggsleveranser på varer og tjenester «additional deliveries». «Basic delivery» har en verdi (fastpris) på 31,5 mill. kr. Det totale omfanget på hele leveransen, inklusive «additional deliveries», har en estimert ramme på 150 mill. kr. Det har gjennom våren vært gjennomført en rekke forhandlingsmøter med tre leverandører/konsortier; det tyske utstillingsbyrået Atelier Brückner, britiske Event Communication, og Berlinkontoret til det amerikanske byrået Ralph Appelbaum Associates i konsortium med tyske byrået Tamschick Media+Space. Anskaffelsesprosessen er avsluttet og arbeidsgruppen oppløses.
5. Særutstillinger: Det arbeides med konseptutvikling av de tre første særutstillingene, gjennom bred involvering av fagpersoner i KHM og andre fakulteter ved UiO i dette arbeid.
6. Brukerinvolvering bygg/BUT: se om bygg og brukerutstyr under kap. 1.
7. CT-skanner: Det arbeides med å avklare behov opp mot byggeprosjektet og finne finansiering til utstyret (ca. 20 mill. kr. inkl. mva.).
8. Monteranskaffelse: Deltagelse i BUT-prosjektet og forhandlinger med monterleverandører.
9. Koordinering og oppfølging av konseptuell design for permanente utstillinger: Prosesser med leverandør Ralph Appelbaum og Tamschick Media+Space starter opp i august (oppstartsmøte 16. august, kick-off med prosjektdeltagere 31. aug/1. sept).

Formidling, aktiviteter og sideprogram

Det fokuseres på de leveransene som i størst grad påvirker bygget. Det fokuseres spesielt på de delene som har med nybygg å gjøre (strategi og konsept for undervisnings- og aktivitetsområdet, samt konsepter for digital formidling koblet til laboratoriene og skannerrom). Delprosjektet skal i gjennomføringsfasen i hovedsak arbeide med:

- Formidling i foajé, museumspark og indre gårdsrom
- Formidling i laboratorier, skanning og eksperimentområde
- Formidling i auditoriet
- Digitale besøks guider
- Formidlingsløsninger på nett
- Skoleprogram
- Aktiviteter og faglige arrangementer
- Formidling på fysiske arenaer utenfor museet og i samarbeid med partnere

Kommunikasjon og kommersielle tilbud

Prosjektbeskrivelse under utvikling. Første nettsted basert på ny profil er utarbeidet og tilgjengelig på www.vikingtidsmuseet.no. Produktutviklingsstrategi er utarbeidet. Det pågår anskaffelse av produksjon av promofilm for VTM og det pågår løpende arbeid med kommunikasjon og informasjon om prosjektet. Delprosjektet skal i gjennomføringsfasen i overordnet arbeide med:

- Kommunikasjon og informasjon (internt og eksternt)
- Markedsføring
- Arrangementer og kommersielle satsninger
- Billettsalg
- Butikk / produktutvikling
- Kafé & Restaurant

Forskningscenter og laboratorier

Leveranser fra planleggingsfasen er ferdigstilt og forankret i KHMs styringsgruppe. Det er utviklet en ny modell for videre arbeid i delprosjektet der det er definert et tydelig grensesnitt på hva som er delprosjektets ansvar og hva som skjer i linjeorganisasjonen. I linjevirkosomheten er det etablert et faglig program for forskningssenter VTM, som skal utarbeide konsept for forskningssenteret og faglig retning for dette. Delprosjektet følger opp grensesnitt mellom VTM-prosjektet og det faglige programmet, samt følger opp videre utvikling av program for formidling av forskningssenterets aktiviteter og resultater og for forskningssenterets bruk av forskningslaboratorier og interaksjon med publikum.

Etablering av driftsorganisasjon

Under oppstart. Avventer avklaring på overordnet driftsmodell fra UiO/EA. Denne prosessen gjennomføres ved en rekke workshops, ledet av UiO/EA. Planlagt gjennomføring var første halvår 2022, men denne prosess ble utsatt i avvente avklaring på fremdrift på byggeprosjektet. Startes opp igjen i august og overordnet driftsmodell er planlagt ferdigstilt i løpet av høsten. KHMs delprosjekt skal i gjennomføringsfasen overordnet arbeide med:

- Driftskonsept for utstillinger, formidling, og arrangementsvirksomhet
- Driftskonsept for serveringsvirksomhet
- Driftskonsept for butikkvirksomhet
- Forretningsmodell for B2B kunder
- Prisstrategi for entré/billetter
- Utarbeidelse av bemanningsplan og etablering av driftsorganisasjon
- Utrede og avklare behov for finansiering av driften

- Formalisering av samarbeid med partnere og leverandører, herunder driftsavtaler, kommersielle partnere og andre samarbeids- og eventuelle leieavtaler.

III. VTM-prosjektets møter/reiser juni 2022 – aug 2022.

Følgende møter/reiser har vært gjennomført i perioden:

- Et (1) møte i *Prosjektrådet* (VTM-prosjektets høyeste organ med repr. fra SB, UiO, KHM og departementene).
- Et (1) møte i *KHMs styringsgruppe for VTM-prosjektet*.
- Et (1) møte i *Kontaktforum* (felles koordineringsorgan SB, UiO/EA og KHM for VTM-prosjektet).
- Oppstartsmøte i Berlin med leverandører til de permanente utstillingene, 15-16. aug.

Det er løpende virksomhet i KHMs egen prosjektorganisasjon; koordineringsgruppen, delprosjektgrupper og særmøter tilknyttet de ulike aktiviteter i delprosjektgruppene.

Det har i perioden ikke vært holdt møter i *UiOs styrings- og koordineringsgruppe for VTM-prosjektet*.

GJO, 15.08.22